

Pæredansk road-film

Ul S. Jørgensen anmelder »Cirkus Casablanca« – »en middelmådig og dog talentfuld film«

Erik Clausen, Helle Fastrup og Leif »Sylvester« Petersen

Der er naturligvis mangfoldige grunde til, at Clausen og Petersens første film er blevet så forholdsvis rimelig og seværdig, som den faktisk er, men umiddelbart synes den vigtigste grund at være dens miljø eller grundtema, nemlig rejsen. Utallige, fortrinnsvis amerikanske, film – fra westerns til truckerfilm – har med held anvendt dette tema, og det er sikkert derfor, der er noget amerikansk over »Cirkus Casablanca«. Den sikkerhed overfor miljøet og overfor landet, den lægger for dagen, er umiskendeligt amerikansk. Og med mindre man kender dette gøglermiljø, er disse rodløse, evigt omflakkende lykkejægere os bedst kendt fra amerikansk film.

Men Clausen og Petersens film er også pæredansk. Den følger to gøgleres rejse fra provinsby til provinsby gennem den danske sommer. Den ene, Charlie, spillet af Clausen, tilbringer vinteren i sin cirkusvogn på en skrammelplads, mens den anden, Ib Sylvester, spillet af Petersen, fører en mere borgerlig tilværelse som vinduespuddser.

Ved sommerens begyndelse drager de to ud i landet fulde af forhåbninger og gode ideer. For Charlie er den store drøm at købe en kanon og optræde med Ib som kanonkonge. Men for at få penge til udbetalingen, må han tage job som patentvaskesvampemonstratør i et indkøbscenter. Denne borgerliggørelse er dog mere, end Charlie kan tage, og han går i protest og må – endnu engang,

impliceres det – opgive sin store drøm. Undervejs samler de blafferpiggen Laila op. Hun bliver deres hjælper og kommer snart til at varme seng for den charmerende og besnakende Charlie. Hun har dog svært ved at acceptere landevejslivets love og skuffes over, at Charlie også underholder sig med andre damer. Gradvist glider hun over til den mere pålidelige Ib.

Egentlige engagementer får de sjældent, så de optræder mest på gader og veje, hvor politiet hele tiden forfølger dem. En enkelt gang opsøger Charlie sin fraskilte kone og sine børn; men konen har besøg af sin ven og har ikke tid til Charlie, specielt ikke da det viser sig, at han faktisk blot er kommet for at låne penge. Endelig bliver de af en provinsborgmester engageret til at underholde ved en byfest, men de bliver kaldt bort til en gammel vens begravelse, så eftermiddagsforestillingen går fløjten. Borgmesteren går dog modstræbende med til at lade dem optræde om aftenen, men Charlies dilettantiske trylleforestilling, som måske nok ville have kunnet gøre sig udendørs på en sommersøndag, falder til jorden i den sterile forsamlingshusatmosfære, og han pibes ud. Han trøster sig med en af provinsbyens barnsvære fruer, men hendes mand opdager det og hævner sig ved at brænde Charlies bil og cirkusvogn af. Ved filmens slutning betjener Ib og Laila lykkehjulet i et tivoli, og Charlie går rundt og stepper på et medbragt

bræt, mens hans mindreårige søn spiller på spiseske. Sådan gik der altså endnu en sæson for et gøglerpar – en sæson, der var endnu ringere, end den plejer at være.

Filmens styrke ligger dog ikke i denne temmelig episodiske handling, men derimod i dens miljøbeskrivelse og i dens stemning. Clausens Charlie er den evige optimist, der hele tiden kan finde på nye smarte måder at tjene penge på, som dog sjældent giver noget resultat. Altid hænger han i en offentlig telefon og forsøger på at skaffe engagementer eller at låne penge. Ib derimod fordriver tiden med at læse tegneseriehæfter, spille på enarmede tyveknægte, og slet og ret kede sig.

Mellem disse to mænd forsøger Laila, strålende spillet af Helle Fastrup, at finde et ståsted. I begyndelsen virker hun meget naiv og provinsiel, men efterhånden vinder hun på grund af sin snarrådighed og sit overlevelsensinstinkt de to mænds såvel som publikums respekt og kærlighed. Hun er den eneste tilnærmelsesvis positive skæbne i filmen, idet hendes tilværelse med Ib ved lykkehjulet (!) må siges at være et fremskridt fra det hårde rockermiljø, hun viser sig at komme fra.

Landevejsstilværelsens formicamiljø og kedsomhed er godt fanget ind. En stor del af filmen foregår på tankstationer, hvor man holder tankpasseren hen med snak og stjæler et par liter olie, på cafeterier, hvor grillede papkyllinger og bajere er de største delikatesser, og på værtshuse, der er de eneste levende steder efter fyraften i de små provinsbyer. Ofte er der en fin kontrapunktisk virkning mellem denne orkesløse tristhed og kedsomhed på den ene side og det smukke danske sommerlandskab på den anden side.

Alligevel sidder man tilbage med en fornemmelse af fadhed. Hvad var egentlig meningen med filmen? Ville den blot skildre to aldrende andenrangs gøgleres nedadgående karriere? I så fald er Charlie og Ib Sylvesters skæbner ikke interessante nok. Clausen og Petersen har faktisk trukket for store veksel på deres egne personligheder. Skønt de begge er velspillede og troværdige forbliver de bipersoner, kun Laila bliver et helstøbt, interessant menneske. Dette misforhold mellem filmens ægte og fængslende miljøbeskrivelse og dens noget tyndbenede og uafklarede indhold gør, at »Cirkus Casablanca« kun er en middelmådig – men talentfuld film.

UL S. Jørgensen.

CIRKUS CASABLANCA

Danmark 1980. **P-selskab:** Casablanca 80. Med støtte fra Det danske filminstitut ved konsulent Erik Crone. **P-leder:** Lise Lense-Møller. **Instr:** Erik Clausen. **Teknisk instr/Instr-ass:** Rumble Hammerich. **Manus:** Erik Clausen, Mogens Kløvedal, Rumble Hammerich. **Script:** Camilla Skousen. **Foto:** Morten Bruus Pedersen/**Ass:** Søren Berthelin. **Farve:** Eastman. **Lys:** Leif Barney Fick. **Stills:** Roald Pay. **Klip:** Anders Refn. **Ark:** Søren Danielsen. **Musik:** Leif »Sylvester« Petersen. **Tone:** Morten Böttzauw/**Ass:** Morten Degnbol. **Medv:** Erik Clausen (Charles), Leif »Sylvester« Petersen (Sylvester), Helle Fastrup (Laila), Niels Skousen, Eva Krogh, Ulla Koppel, Dagmar Andreasen, Isabella Hammerich, Kaj Søgaard. **Længde:** 2645 m, ca. 96 min. **Censur:** Rød. **Udl:** Europa. **Prem:** 27.2.81 – ABCinema + Cinema 1-6 + Bio Trio + Scala (Arhus) + Palæ (Aalborg) + Fønix (Odense) + Saga (Esbjerg) + ABC Teatret (Horsens) + Scala (Næstved).